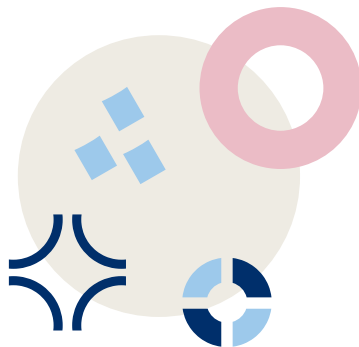

Pohjois-Suomen talouden näkymät elinkeinoelämän näkökulmasta

Pohjois-Pohjanmaan maakuntapäivät 8.11.2022

Liisa Ansala, toimitusjohtaja

LAPIN
KAUPPAKAMARI

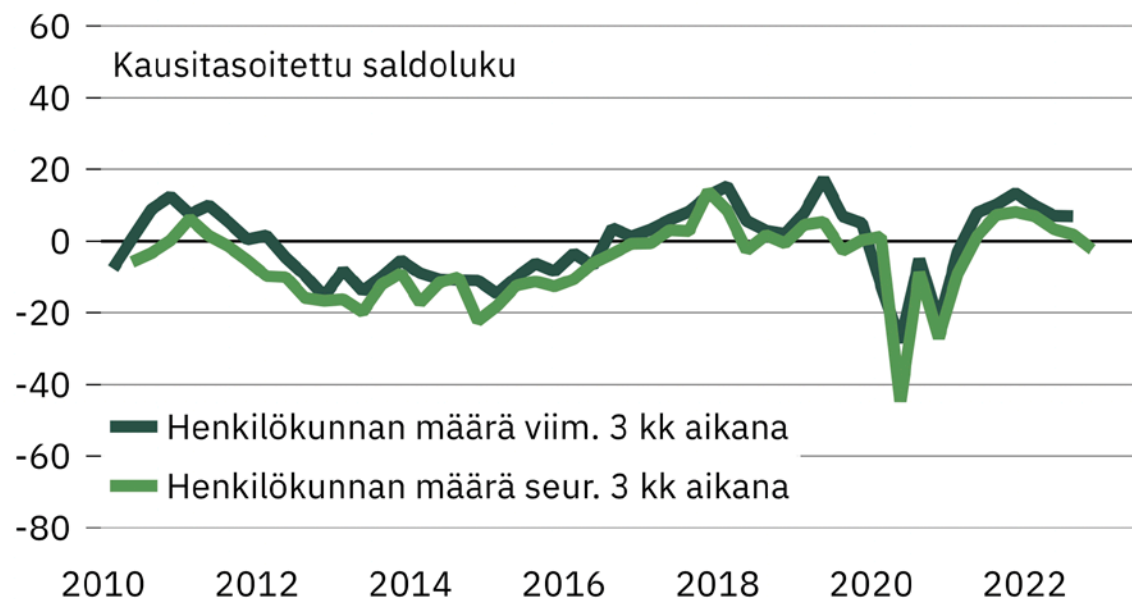

Tuttua talouden tilannekuva

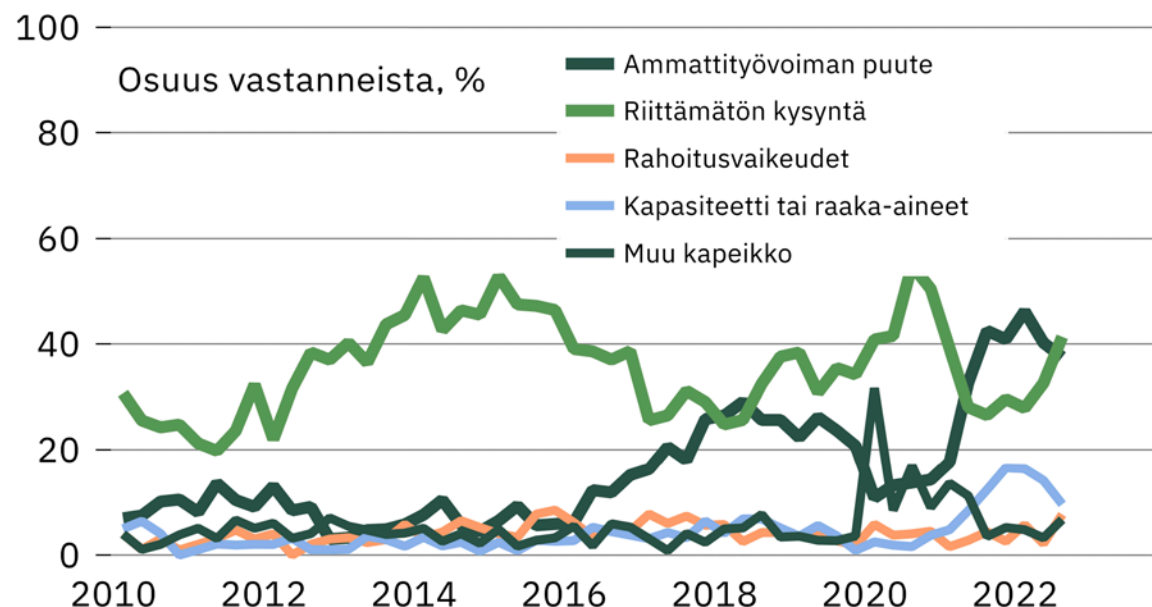
- Palautuminen koronapandemiasta
 - Logistiikkaketjujen ja raaka-aineiden saatavuuden pullonkaulat purkautumassa
- Talouden huonot näkymät
 - 0-talouuskasvua
 - Inflaatio
 - EKP koronnostot

EK suhdannebarometri – Pohjois-Suomi

Henkilöstökehitys

Kasvun esteet

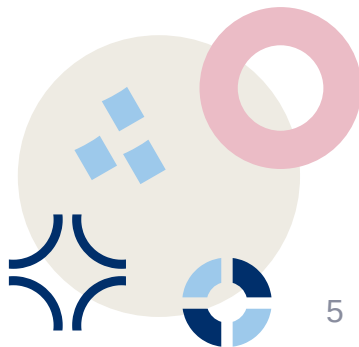
Suhdannenäkymän saldoluku -39, heinäkuussa vastaava luku -20

Kokonaisvaltainen energiamurros

- Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset energian hintaan ja saatavuuteen
- Energian kustannukset vaikuttavat liiketoiminnan kannattavuuteen läpileikkaavasti
- Vihreä siirtymä
 - Kansalliset tavoitteet
 - EU Green Dealin tavoitteet
 - Taksonomia
- Kaivosteollisuus osana vihreän siirtymän arvoketjua
- Jokainen yritys joutuu nyt pohtimaan sekä energian käyttöä että kestävyyttä

Mitä lähialueilla tapahtuu?

LAPIN
KAUPPAKAMARI

LAPIN ROOLI SUOMEN TALOUDESSA

Lapin asukasluku

- 176 500 (3,19% koko maasta)

Yritysten liikevaihto 2021:

- 15,4 mrd € (enn.)

Teollisuuden vientiliikevaihto 2021:

- 4,24 mrd €
- n. 6,2 % koko maasta

Lapin työpaikoista 68 % yksityisellä sektorilla.

Ennakkoarviot vuodelta 2021:

Teollisuuden liikevaihto 7,58 mrd €

Kaivostoiminta ja louhinta 0,9 mrd €

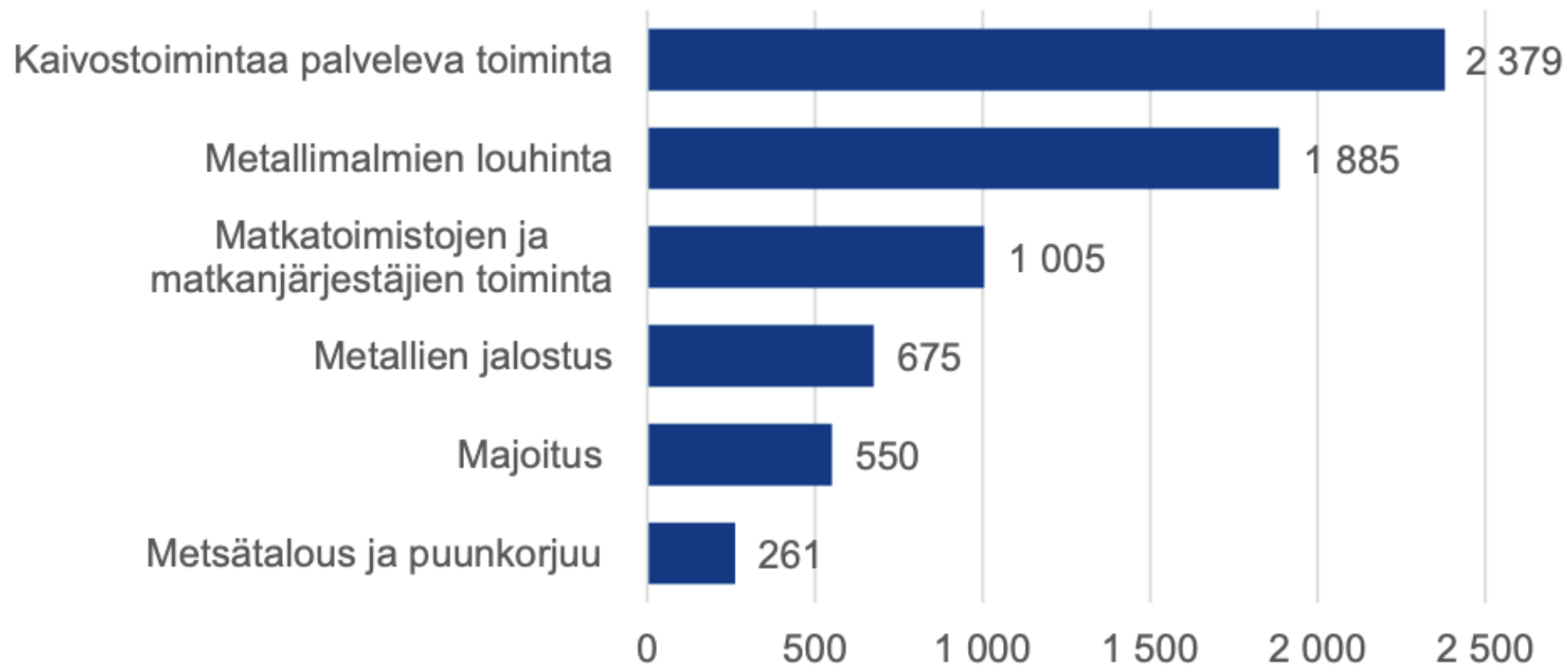
Tukku ja vähittäiskauppa 2,7 mrd €

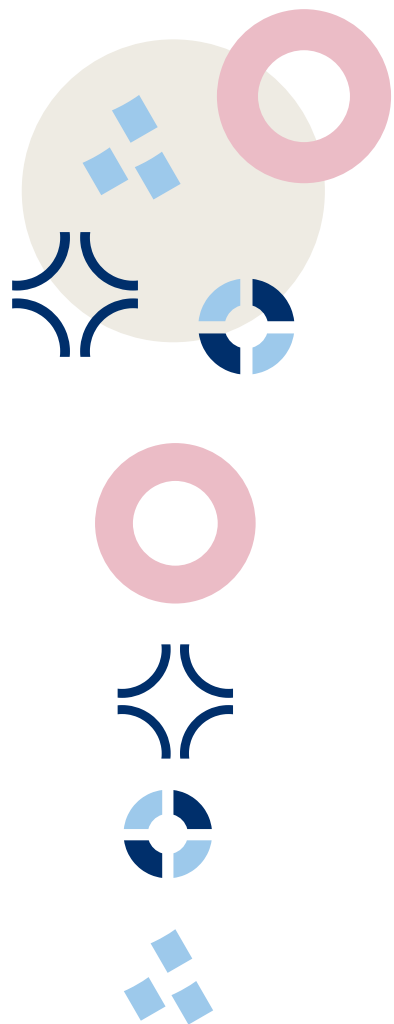
Matkailu muodostaa yli 1 mrd € kokonaisuuden, kv-matkailua ei lasketa ulkomaanviennin tilastoihin.

Lapin vahvimmat erikoistumisalat

Indeksi, koko maa = 100

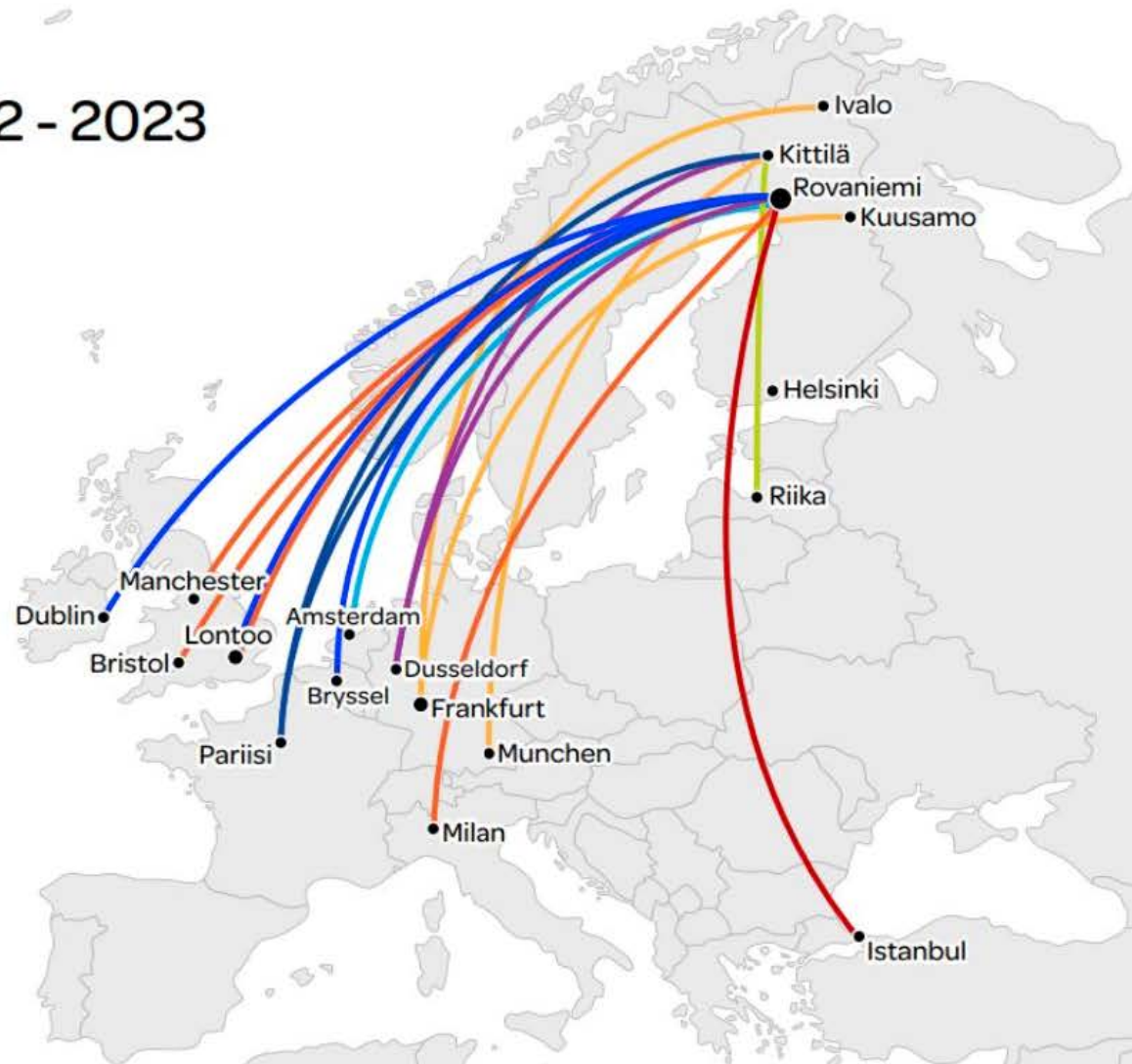

Lähde: Tilastokeskus, Toimialoittainen yritystietopalvelu 2020

Suorat reittilennot talvella 2022 - 2023

- Lufthansa
- Easy Jet
- Turkish Airlines
- Eurowings
- Air France
- Ryanair
- KLM
- Air Baltic

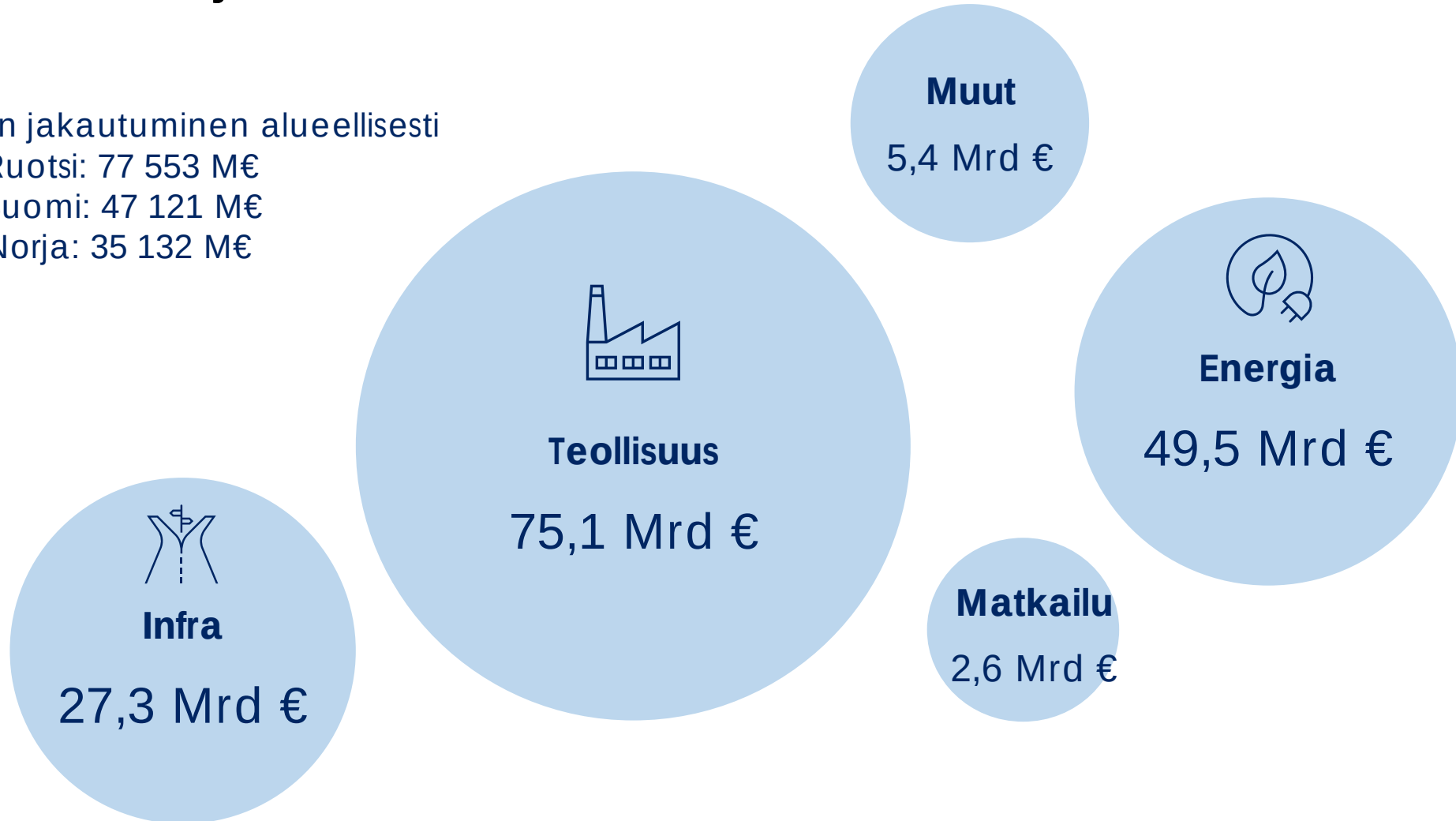

Lähde: Finavia

Koko tarkastellun alueen investoinnit yltävät yhteensä **160 miljardiin euroon** tulevien vuosien aikana

Investointien jakautuminen alueellisesti

- Pohjois-Ruotsi: 77 553 M€
- Pohjois-Suomi: 47 121 M€
- Pohjois-Norja: 35 132 M€

Investoinnit Pohjois-Suomessa yhteensä 47 121 M€

- Vahvistettuja/toteutuksessa olevia 8 373 M€
- Suunnitteluvaiheessa 38 748 M€

Teollisuus

Toteutuksessa/vahvistettu: 3 715 M€
Suunnitteilla: 9 955 M€

Yhteensä:
13 670 M€

Energia

Toteutuksessa/vahvistettu: 150 M€
Suunnitteilla: 23 949 M€

Yhteensä:
24 099 M€

Infra

Toteutuksessa/vahvistettu: 3 385 M€
Suunnitteilla: 2 942 M€

Yhteensä:
6 326 M€

Muut

Toteutuksessa/vahvistettu: 279 M€
Suunnitteilla: 355 M€

Yhteensä: 634 M€

Matkailu

Toteutuksessa/vahvistettu: 845 M€
Suunnitteilla: 1 548 M€

Yhteensä: 2 392 M€

SUOMI – LAPPI, POHJOIS-POHJANMAA JA KAINUU

Keskeisiä kärkihankkeita ja investointeja

korkia

Pyhäjoen ydinvoimala

Fennovoima hakee parhaillaan rakennuslupaa Hanhikivi 1 ydinvoimalalle. Yhtiö arvioi saavansa luvan kesään 2022 mennessä ja rakentaminen olisi tarkoitus aloittaa vuonna 2023. Tällä hetkellä rakennetaan laitosalueen infrastruktuuria ja tuki- ja apurakennuksia. Valmistuessaan ydinvoimalan on tarkoitus tuottaa noin 10 % Suomen sähköstä.

Koko: 7-7,5 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2029
Toteuttaja: Fennovoima
Sijainti: Pyhäjoki, Pohjois-Pohjanmaa

Kemin biotuotetehdas

Metsä Fibren Kemin biotuotetehdasta ja siihen liittyvää infrastruktuuria ollaan parhaillaan rakentamassa ja käyttöönotto ajoittuu näillä näkymin vuoteen 2023. Tehdas toimii täysin ilman fossiilisia polttoaineita ja siellä on tarkoitus tuottaa sellun lisäksi erilaisia biotuotteita ja biopohjaista sähköenergiaa. Ylijäävä sähkö siirretään valtakunnan verkkoon. Suurin yksittäinen investointi metsäteollisuuden historiassa.

Koko: 1,6 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2023
Toteuttaja: Metsä Fibre
Sijainti: Kemi, Lappi

Kaivoshankkeet

Pohjois-Suomen alueella on meneillään lukuisia kaivosprojekteja, jotka toteutuessaan tarkoittaisivat miljardiluokan investointeja alueelle. Lisäksi jo toiminnassa olevat kaivokset tuovat säännöllistä tulovirtaa. Metallien kasvava kysyntä lisää painetta uusien kaivosten avaamiselle ja nykyisten laajentamiselle.

Koko: n. 6-7 mrd. €
Valmistumisvuosi: 2022-2030
Toteuttaja: Useita
Sijainti: Lappi, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa

Tuulivoimahankkeet

Pohjois-Pohjanmaan johdolla Pohjois-Suomen maakunnat ovat keskeisessä roolissa tuulivoiman nopeassa kasvussa. Koko Suomen suunnitteilla olevista (2/2021) tuulivoimaloista 41 % sijoittuu Pohjois-Pohjanmaalle, 10 % Lappiin ja 4 % Kainuuseen. Yksin Pohjois-Pohjanmaalle odotetaan 2,5-2,7 mrd. € edestä tuulivoimainvestointeja vuosien 2022 ja 2023 aikana. Sijainniltaan hankkeet painottuvat erityisesti Pohjanlahden läheisyyteen.

Koko: n. 15 mrd. €
Valmistumisvuosi: 2022-2030
Toteuttaja: Useita
Sijainti: Pohjois-Pohjanmaa, Lappi, Kainuu

RUOTSI – NORRBOTTEN JA VÄSTERBOTTEN

Keskeisiä kärkihankkeita ja investointeja

korkia

H2 Green Steel – Fossiilivapaa terästuotanto

Bodenissa on tällä hetkellä käynnissä H2 Green Steel –hanke, jonka tavoitteena on luoda fossiilivapaa terästehdas. Tehtaan tuotantokapasiteetti tähtää viiteen miljoonaan tonniin fossiilivapaata terästä vuodessa vuoteen 2030 mennessä. H2 Green Steel ja Bodenin kunta ovat tehneet 500 hehtaarin maakaupan aiesopimuksen ja toteutuessaan hanke olisi yksi suurimmista Bodenin historiassa.

Koko: 2,5 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2024
Toteuttaja: H2 Green Steel
Sijainti: Boden, Norrbotten

HYBRIT – Hiilineutraali teräs

Vattenfall, SSAB ja LKAB toteuttavat yhteistyössä HYBRIT-hankkeen, jonka myötä mahdollistetaan fossiilivapaan teräksen tuotanto. Hankkeessa kehitetään tuotantotekniikkaa, jossa raudan ja hapen erottelussa hyödynnetään vetyä hiilen ja koksen sijaan. SSAB tähtää HYBRIT-hankkeen avulla fossiilivapaaksi yritykseksi vuoteen 2045 mennessä – tämän myötä Ruotsin CO2-päästöt vähenisivät jopa 10 prosenttia. Hanke on tällä hetkellä pilottivaiheessa ja tuottaa noin tonnin terästä tunnissa.

Koko: 1,2 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2026
Toteuttaja: SSAB, LKAB, Vattenfall
Sijainti: Luulaja ja Gällivare, Norrbotten

Northvoltin akkutehdas

Northvolt rakentaa Euroopan suurinta akkutehdasta, jonka kehityksessä on mukana mm. Teslan entisiä johtajia. Tehtaan tavoitteena on tuottaa vihreitä akkuja hyödyntäen uusiutuvaa energiaa.

Akkutehtaan arvioidaan työllistävän aueessaan yli 2 000 henkilöä työllistäen mm. nosturi-, sementti-, metalli- ja sähköalan yrityksiä. Hankkeen rahoituksessa on ollut mukana mm. Volkswagen.

Koko: 3,9 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2025
Toteuttaja: Northvolt
Sijainti: Skellefteå, Västerbotten

Markbygdenin tuulipuisto

Markbygdenin tuulipuisto on Svevindin toteuttama hanke. Tuulipuiston odotetaan tuottavan yhteensä 12 TWh tuulivoimaa vuodessa 179 tuuliturbiinin voimin. Markbygdenin puisto on valmistuessaan Euroopan suurin onshore-puisto.

Svevindin suunnitelmissa on kehittää Markbygdenin puiston pohjalta sarja tuulifarmeja Eurooppaan yhteensä 1101 turbiinin edestä.

Koko: 5,8 Mrd €
Valmistumisvuosi: 2026
Toteuttaja: Svevind
Sijainti: Piitime, Norrbotten

RUOTSI – NORRBOTTEN JA VÄSTERBOTTEN

Muita merkittäviä investointeja ja hankkeita

korkia

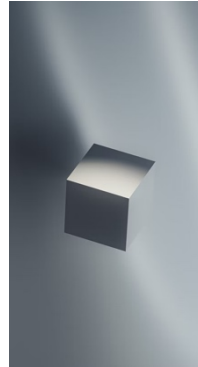
LKAB: Hiilineutraali terästuotanto vuoteen 2045 mennessä

Koko: n. 40 mrd. €
Valmistumisvuosi: 2045
Toteuttaja: LKAB
Sijainti: Kiruna, Malmberget ja Svappavaara, Norrbotten

SSAB Luulaja tuotannon uudistaminen

Koko: n. 1-2 mrd. € (arvio)
Valmistumisvuosi: 2030
Toteuttaja: SSAB
Sijainti: Luulaja, Norrbotten

Grupo Fertiberia: Vetyä hyödyntävä kaupallinen lannoitelaitos

Koko: n. 1 mrd. €
Valmistumisvuosi: -
Toteuttaja: Grupo Fertiberia
Sijainti: Luulaja tai Boden, Norrbotten

SCA Obbola: Paperikone kraftlainerin tuotantoon

Koko: n. 700 milj. €
Valmistumisvuosi: 2023
Toteuttaja: SCA Obbola
Sijainti: Västerbotten

Malmirataverkon ERTMS-signaalijärjestelmän kokonaiskustannus

Koko: n. 3 mrd. €
Valmistumisvuosi: 2026
Toteuttaja: Julkinen
Sijainti: Norrbotten

Talga Resources: Grafiittikaivannon ja akkukomponenttien tehdas Luulajassa

Koko: n. 200 milj. €
Valmistumisvuosi: 2030
Toteuttaja: Talga Resources
Sijainti: Luulaja, Norrbotten

NORJA – FINNMARK, TROMSSA JA NORDLAND

Nostoja kärkihankkeista ja investoinneista

korkia

Freyr: Lithium battery

Norjalainen akkutuottaja Freyr suunnittelee Pohjois-Norjaan gigawattitason akkukenttien tehtaisten perustamiesta. Näistä ensimmäinen tehdashanke sijoittuu Mo i Ranaan, johon Freyr kehittää litiumakkutehdasta. Akkutehdas toimii osana rajat ylittävää suurempaa ”Nordic Battery Belt” – hankekokonaisuutta, jossa pyritään kehittämään akkutuotantoa useiden akkutehdashankkeiden avulla.

Koko: 2,9 Mrd €

Valmistumisvuosi: 2024

Toteuttaja: Freyr

Sijainti: Mo i Rana, Nordland

Equinor ja Horisont Energi

Öljy- ja kaasujätti Equinor toteuttaa Hammerfestissä yhteistyössä hiiliteknologia-yritys Horisont Energin kanssa hiilineutraalia ammoniakkitehdasta, joka perustuu sinisen vedyn käyttöön. Ammoniakkitehtaan ohella Equinor ja Horisont Energi kehittää myös hiilidioksidin talteenotto- ja varastointihanketta, jonka tavoitteena on rakentaa hiilivarastoja merenalaisiin kivimuodostelmiin Pohjois-Norjan rannikolle.

Koko: 1 Mrd €

Valmistumisvuosi: Alkaa 2022

Toteuttaja: Equinor ja Horisont Energi

Sijainti: Hammerfest, Tromssa/Finnmark

Tuulivoima- ja vetyhankkeet

Pohjois-Norjassa on tällä hetkellä suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita ja tuulivoimalla tuotetun vedyn hankkeita eri kehittäjien toimesta. Tuulivoimahankkeita on käynnissä mm. Kvitfjellissa, Hammerfestissa, Tysfjordissa sekä Øyfjelletissa.

Valmistumisvuosi: Riippuen hankkeesta

Toteuttaja: Useita toteuttajia

Sijainti: Tromssa, Finnmark ja Nordland

Aquaculture Innovations

Aquaculture Innovations kehittää tällä hetkellä Pohjois-Norjassa maalla tapahtuvan lohenviljelyn hanketta Bronnoysundissa Nordlandissa. Hankkeessa pyritään rakentamaan Toftin liiketoiminta-alueelle noin 500 eekkerin suuruinen alue meriteollisuuden käyttöön, mikä soveltuisi lohien maaperäiseen viljelyyn sekä tukisi koko arvoketjun hallintaan samalla alueella. Alueelle voisi sijoittaa mm. teurastamon, lietehtaan, rehutehtaan ja huoltolaitoksen. Laitoksen vuotuiseksi tuotantokapasiteetiksi on arvioitu 10 000 tonnia.

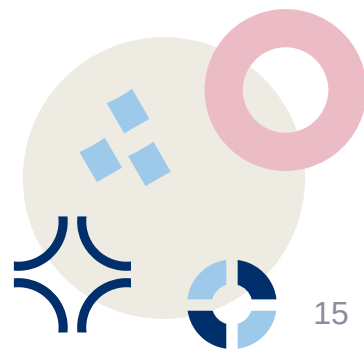
Koko: 0,6 Mrd €

Toteuttaja: Aquaculture Innovations

Sijainti: Bronnoysund, Nordland

Vaikuttaminen talouden näkymiin

LAPIN
KAUPPAKAMARI

Päättäjätutkimuksen antia

- Venäjän hyökkäyssota ja geopoliittisen ilmapiirin kiristyminen nostaa huoltovarmuuden roolia
- Hyökkäyssota vahvistanut yhteyttä lähteen, myös liikenneyhteyksien tarve tunnistetaan
 - Laivaliikenteen vaihtoehtoiset yhteydet
- Vihreä siirtymä korkealle priorisoitu teema
 - Bioenergian kestävyysmääritelmään suhtaudutaan vaihtelevasti
 - Poliittinen keskustelu harvoin huomioi raaka-ainetuotannon osaksi vihreää siirtymää
 - Kaivostoiminnalta peräänkuulutetaan vastuullisuutta
- Yhteistyön lisääminen Pohjoismaiden kesken nähdään tärkeänä
 - Kuitenkaan Pohjois-Ruotsin kasvua ja sen vaikutusta Lapille ei hahmoteta konkreettisesti
- Väestömäärän pienuus tulee kompensoida edunvalvonnan aktiivisuudella
- Investointien pullonkauloista toivotaan konkreettisia ehdotuksia

Pohjoisten kauppakamarien yhteistyönä vihreän siirtymän teollinen strategia

Tarkasteltavat toimialat:

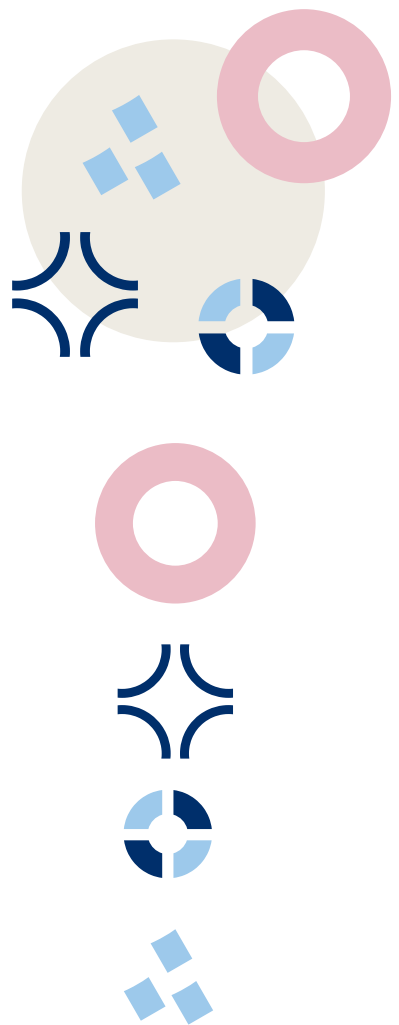
- Kaivokset ja malmien jalostus
- Metsä- ja biotalous
- Energiasektori
- Matkailu
- Elintarviketeollisuus
- ICT ja avaruusteknologia

Keskeiset pullonkaulat:

- Työvoiman saatavuus
- Rahoitus
- Lainsäädäntö, normit - luvat
- Raaka-aineiden ja teknologian saatavuus
- (Julkinen) infra
- Digitalisaatio

Talouden näkymiin vaikuttaminen

- Pohjoisessa eletään uniikissa liiketoimintaympäristössä kansainvälisten
- Rikkaat luonnonvarat ja pohjoinen luonto
- Pitkät etäisyydet
- Energian tuotanto jo vahvana ja edelleen vahvistuvana sektorina
- EU:n sääntely vaikuttaa mm. kaivos- ja metsäteollisuuteen
- EU:n logistiikkaketjut pohjoisen mahdollisuutena

Lopuksi

- Pohjoisen talouden näkymät kärsivät heikkenevästä suhdanteesta
- Kuitenkin ainekset selviytymiselle ja uudelle kasvulle on olemassa
- Hallitusohjelma on keskeisessä asemassa – huomioidaanko konkreettisia tavoitteita
 - Metsätalouden päätösvallan säilyminen
 - Vihreän siirtymän mineraalimavaraisuus

LAPIN
KAUPPAKAMARI